

Kysely huostaanotettujen lasten vanhemmille:

Miten perheen jälleenyhdistäminen
näyttäytyy vanhempien kokemuksissa?

Armi Ahvenainen 12.5.2026

Kysely huostaanotettujen lasten vanhemmille 2026

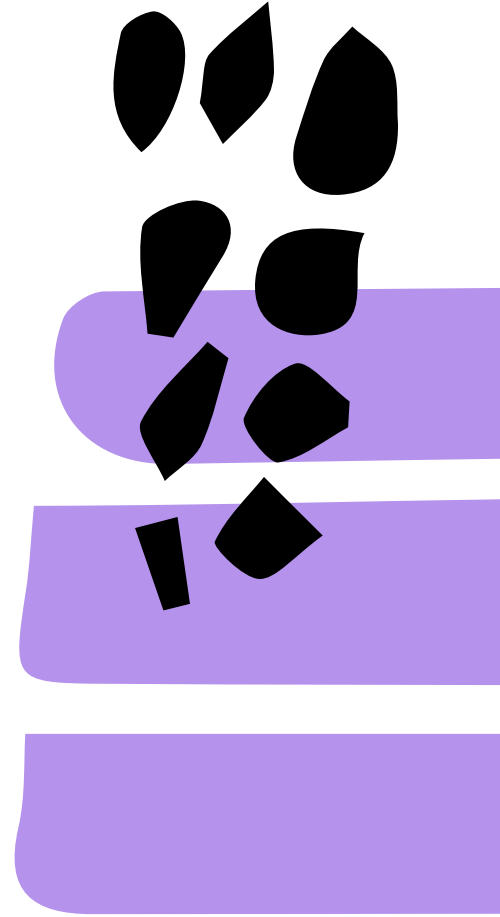
- Kysely toteutettiin 11.-29.3.2026 avoimena verkkokyselynä
- Kysely oli suunnattu lastensuojelun asiakasvanhemmille, joiden lapsi/lapset ovat joskus olleet tai ovat edelleen huostaanotettuina
- Kyselyssä oli 28 kysymystä, joista yhdeksän avointa kysymystä
- Kyselyyn vastasi 153 vastaajaa
- Kyselyn tavoitteena oli saada tietoa
 - Vanhempien saamasta tuesta sijaishuollon asiakkuudessa
 - Vanhempien kokemuksista perheen jälleenyhdistämisestä
 - Vanhempien kokemuksista kun perheen jälleenyhdistäminen ei ole toteutunut

Esityksen teemat:

- 1) Keitä kyselyyn vastanneet vanhemmat ovat?
- 2) Taustatiedot vastaajien lasten huostaanotoista
- 3) Vanhemman tuki ja työskentely sijaishuollon aikana
- 4) Yhteistyö sijaishuoltopaikan kanssa
- 5) Kokemukset perheen jälleenyhdistämisestä
- 6) Johtopäätökset

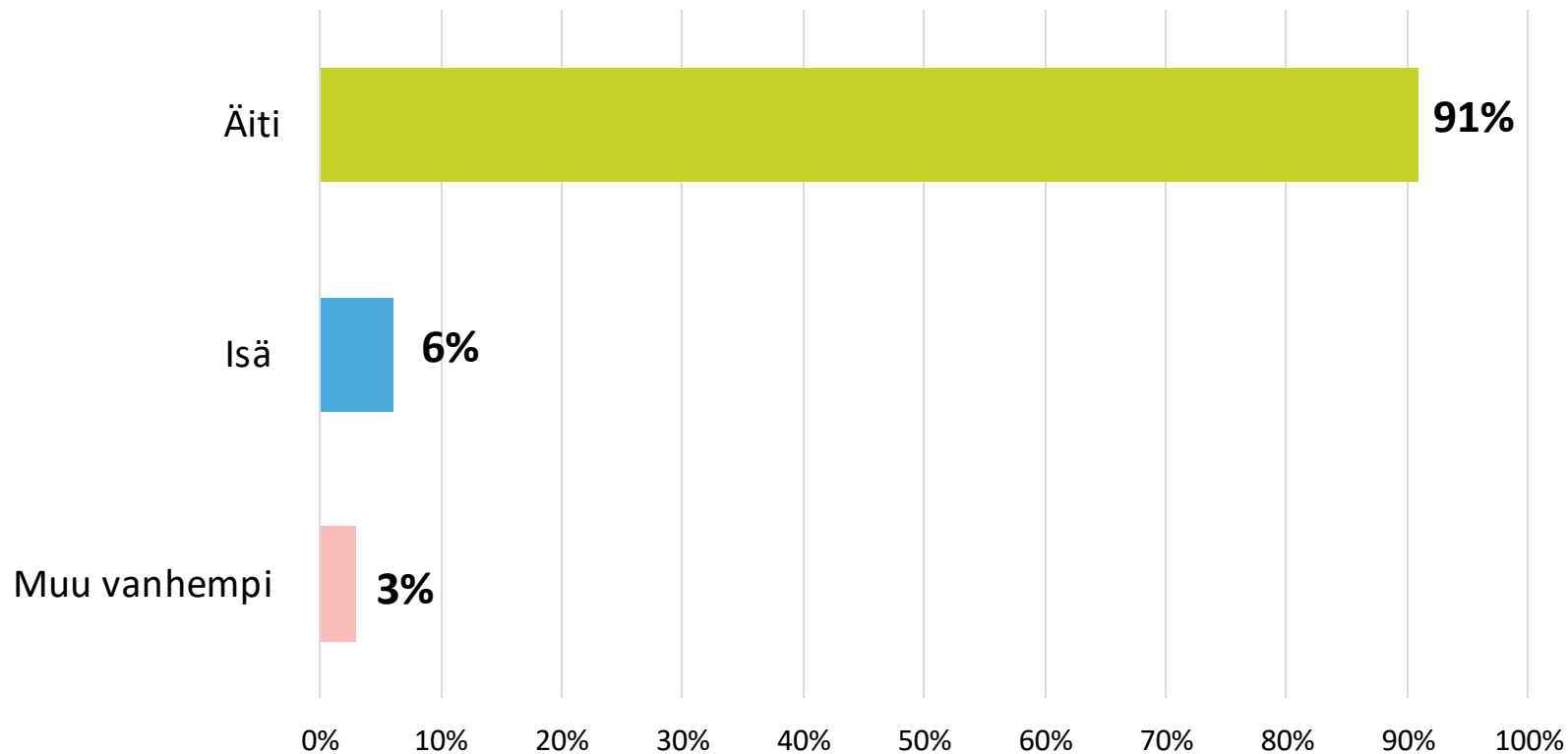

**Keitä kyselyyn vastanneet
vanhemmat ovat?**

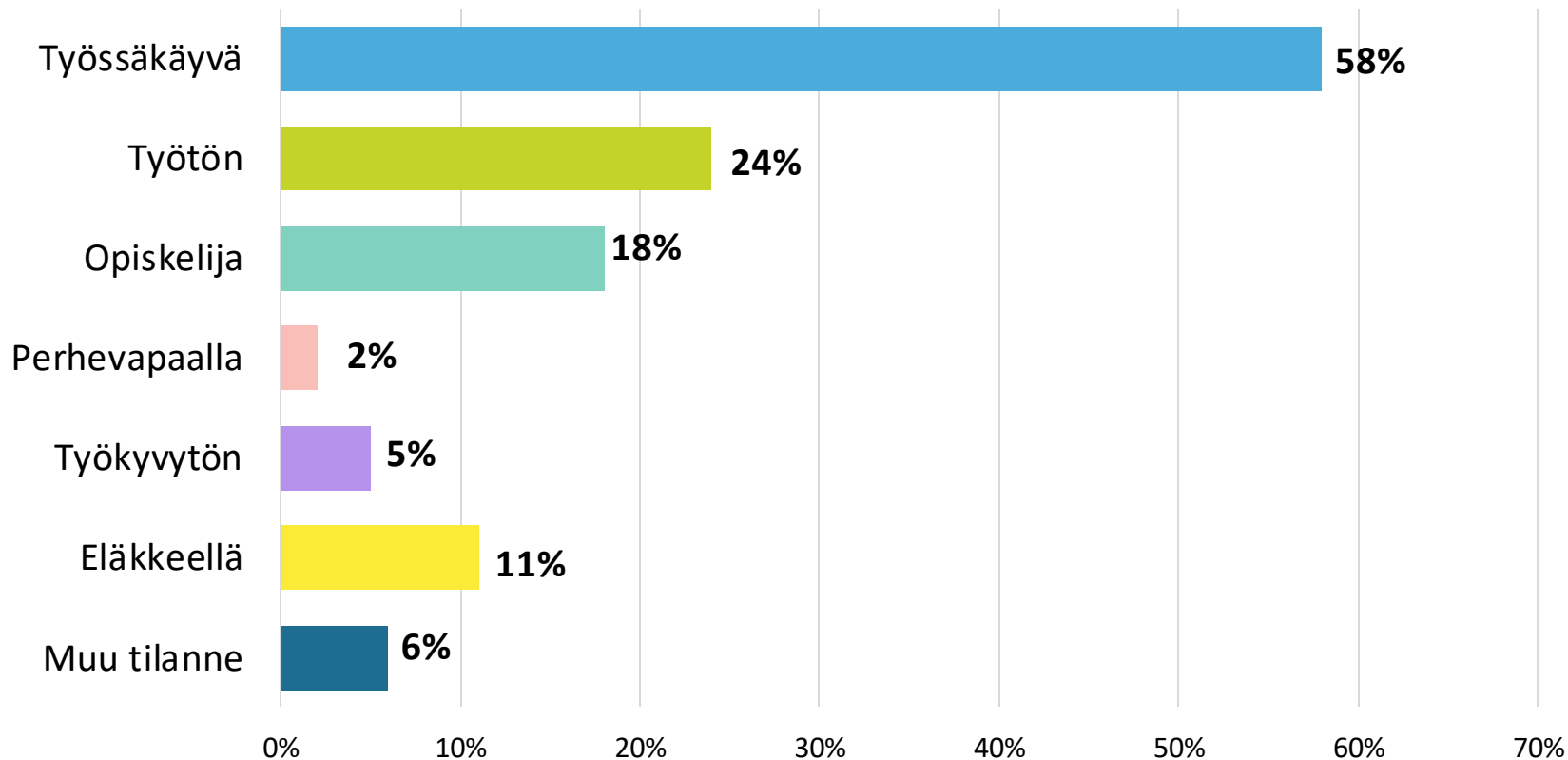
n = 153

Vastaajien suhde lapseen

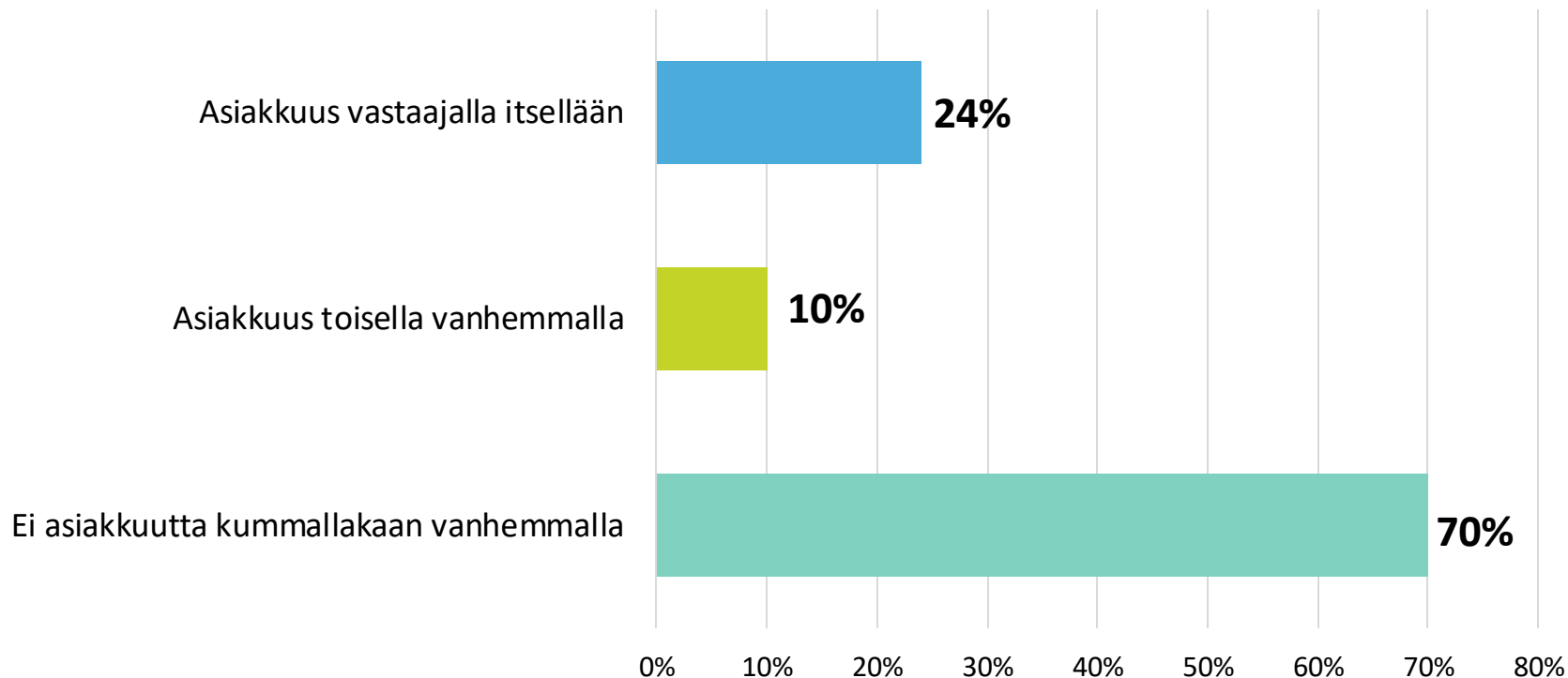
n = 153

Vastaajien elämäntilanne

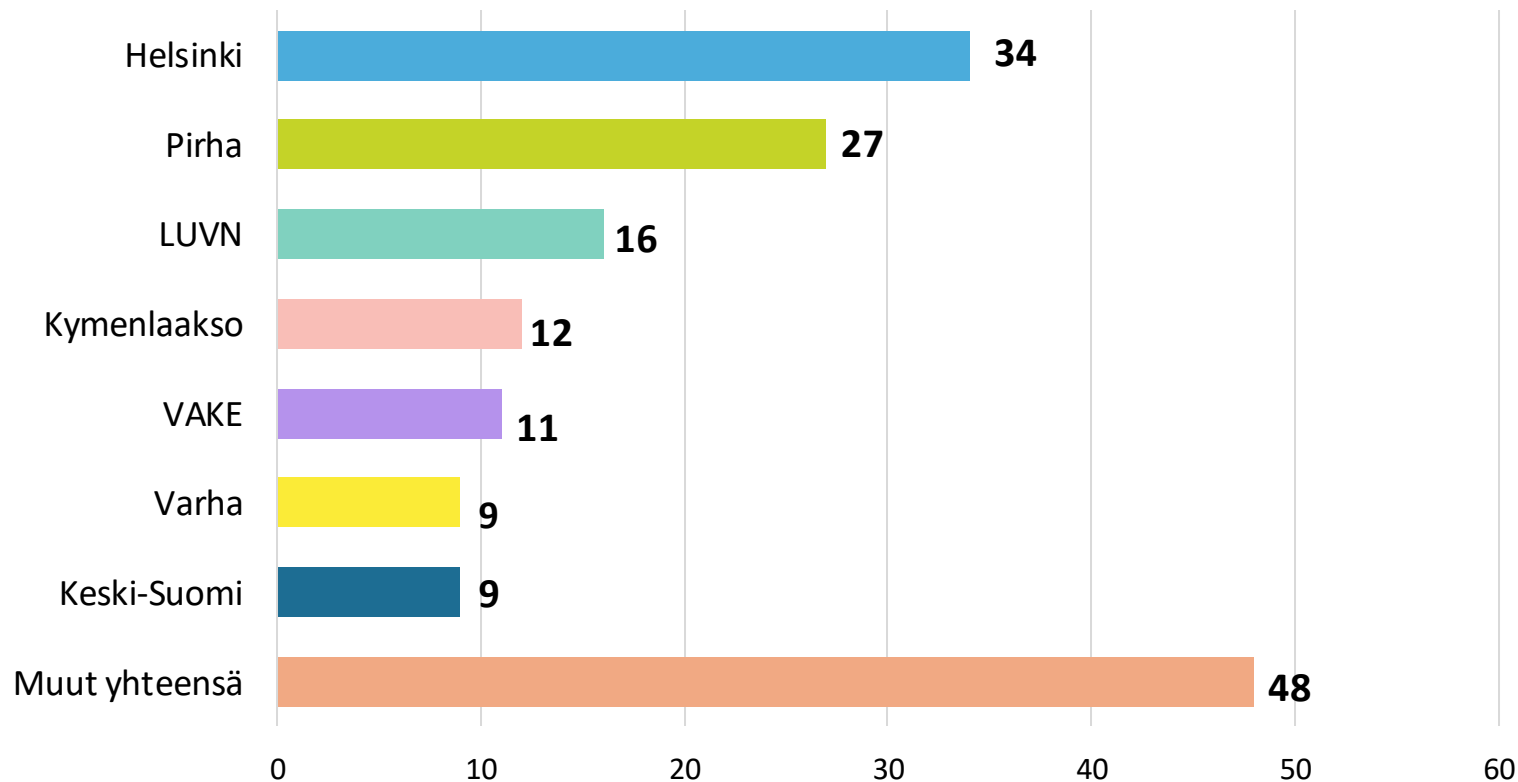
n = 153

Vanhempien kokemus lastensuojelun asiakkuudesta omassa lapsuudessa

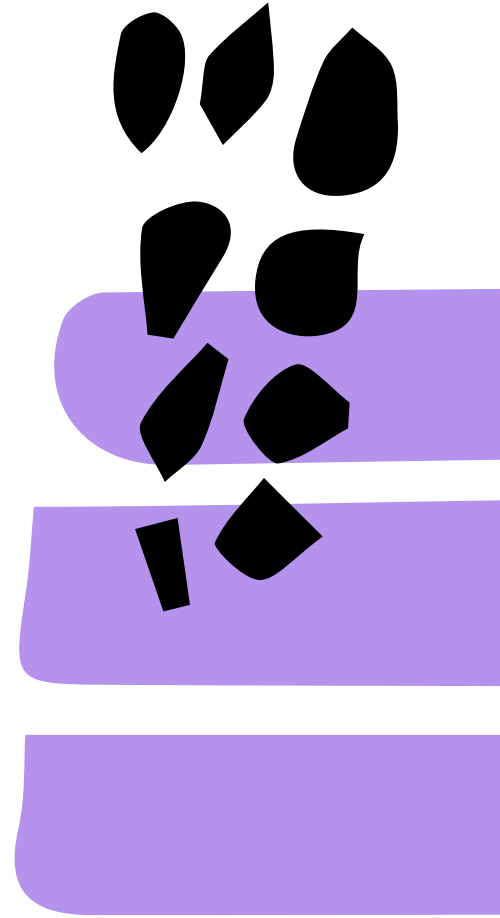

n = 153

Vastaajien asiakkuudet hyvinvointialueittain

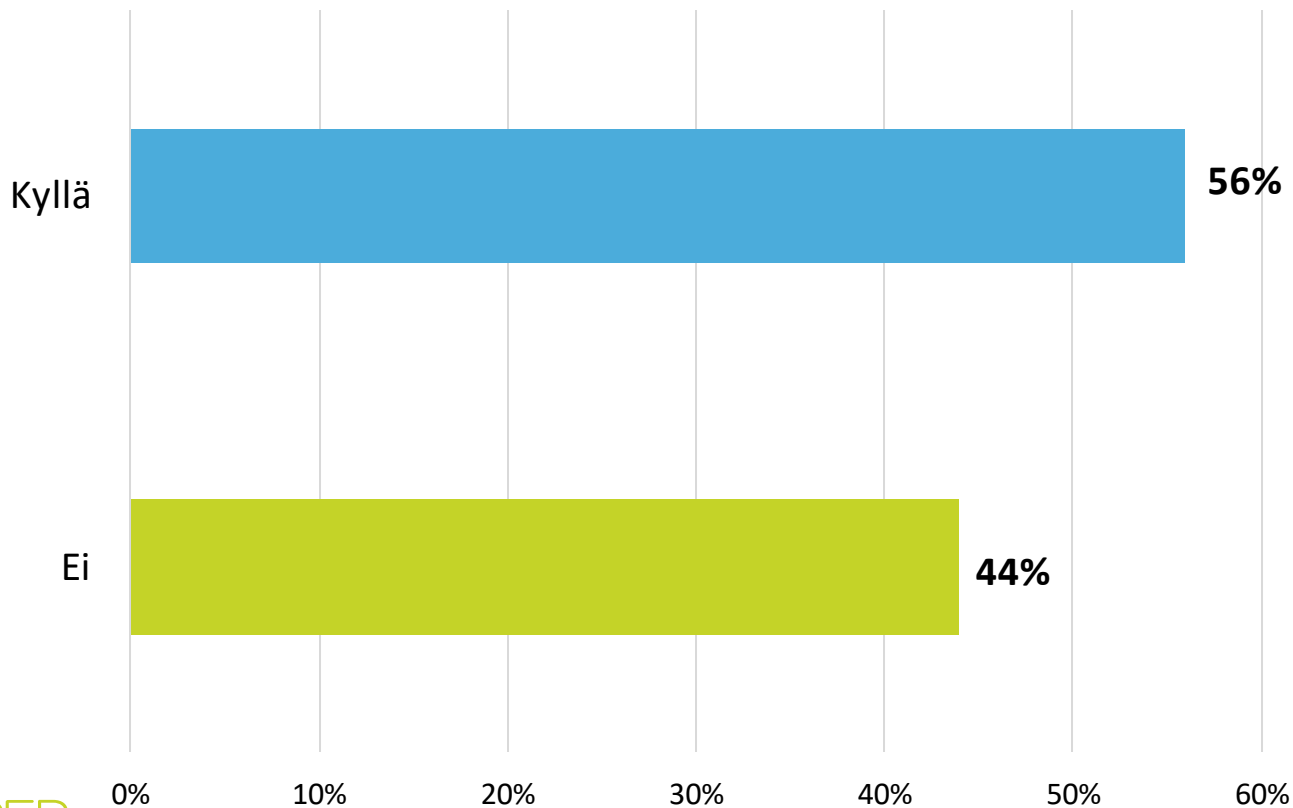

Taustatiedot vastaajien lasten huostaanotoista

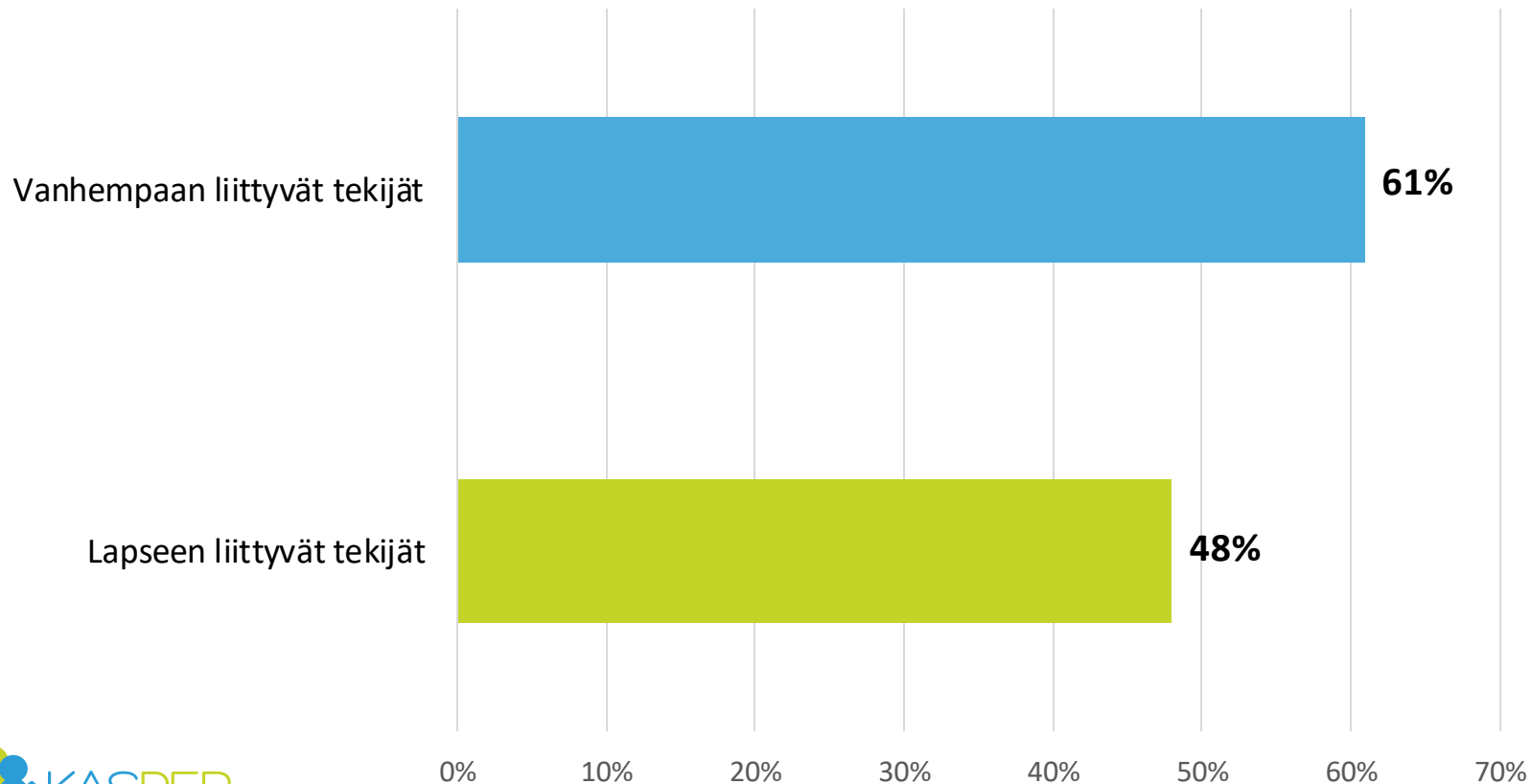
n = 153

Onko lapsi edelleen huostaanotettuna?

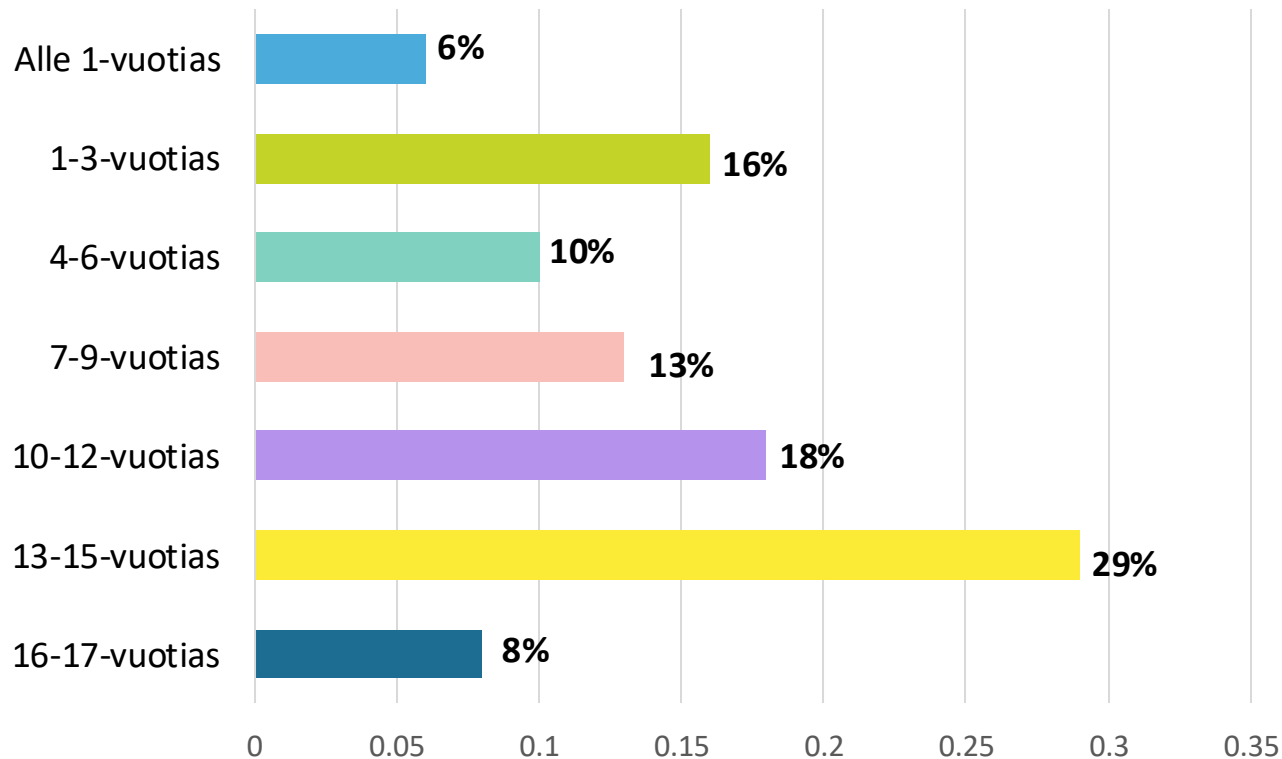
n = 153

Huostaanoton perusteet lastensuojelun näkökulmasta

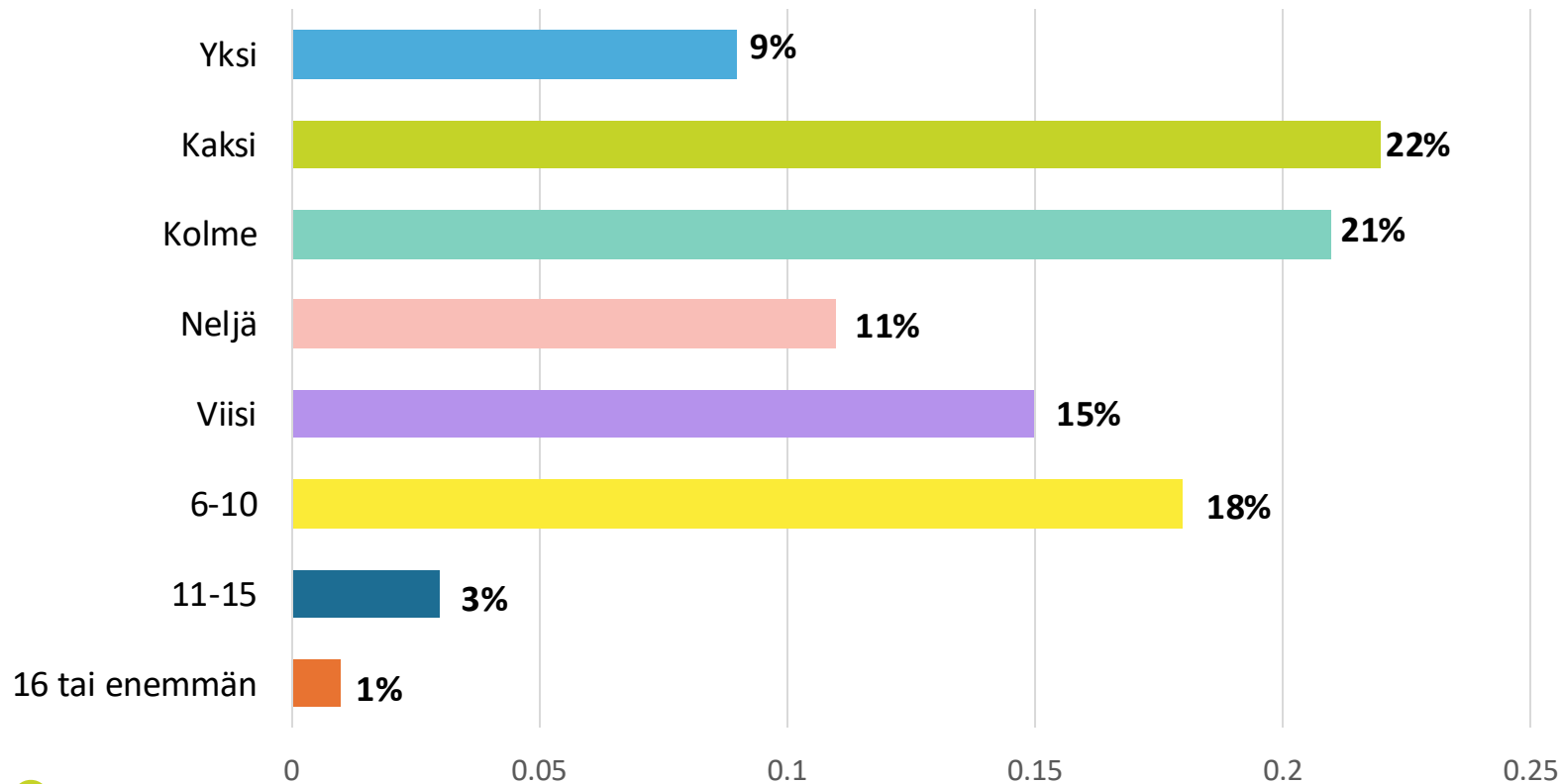
n = 153

Lapsen ikä huostaanoton alkaessa

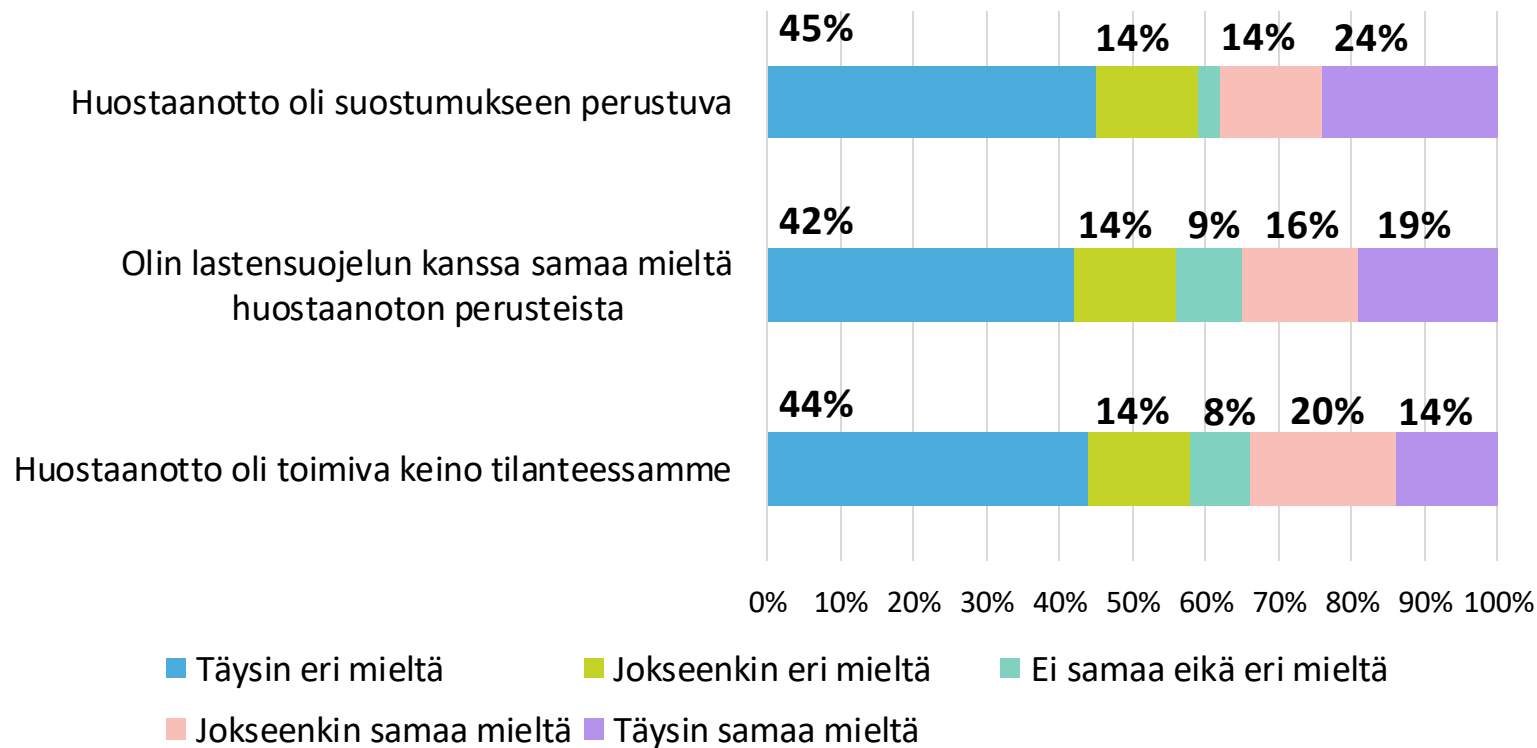
n = 153

Lapsen sosiaalityöntekijöiden määrä

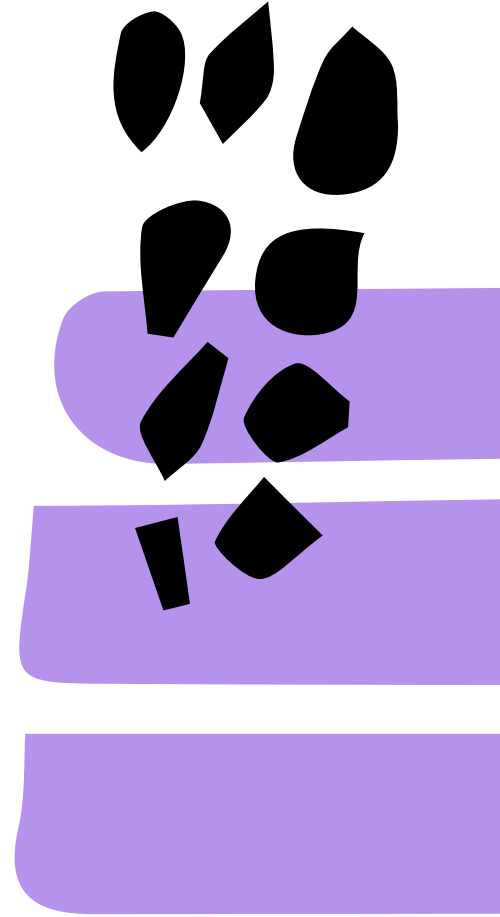

n = 153

Vastaajien suhtautuminen huostaanottoon

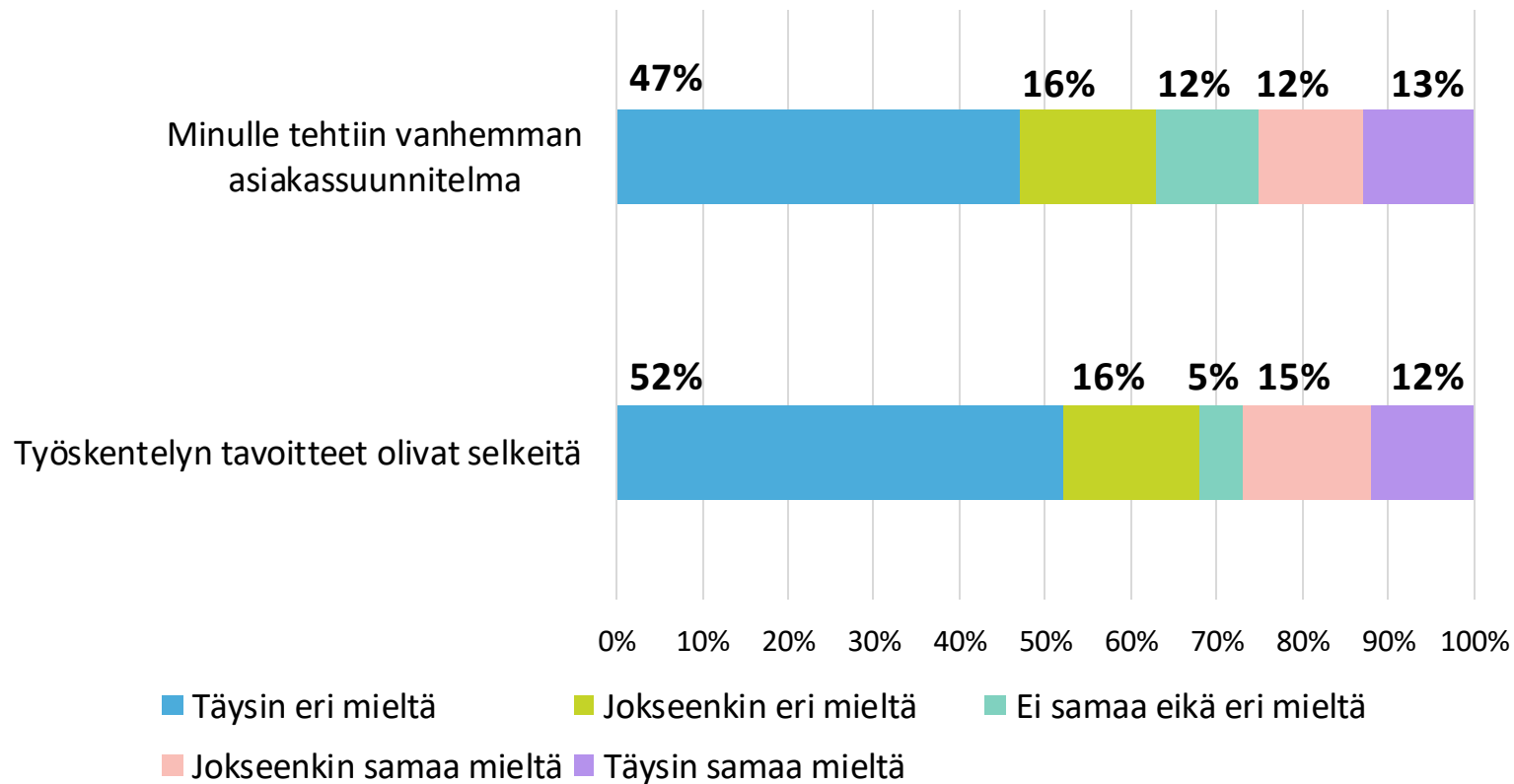

Vanhemman tuki ja työskentely sijaishuollon aikana

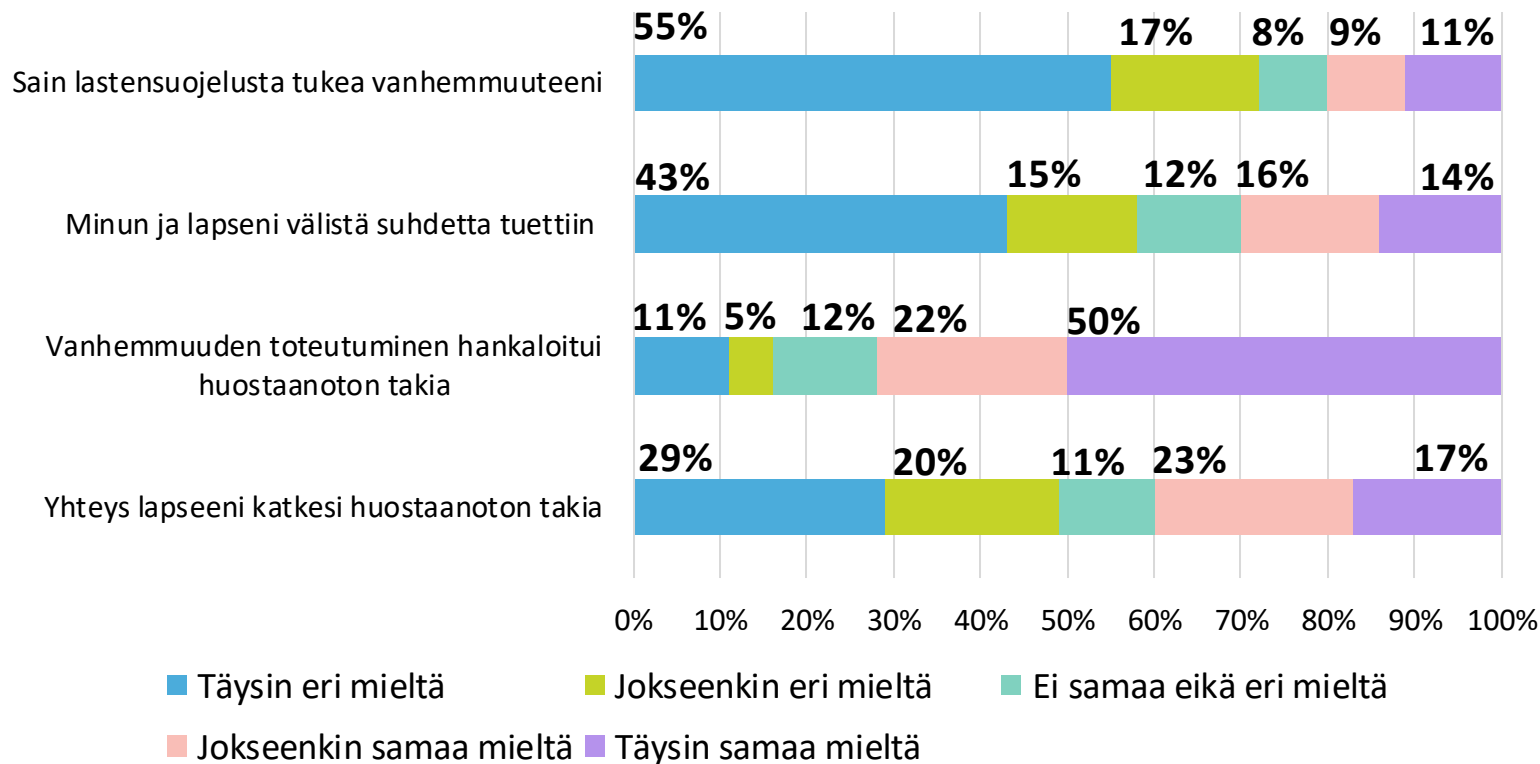
n = 153

Työskentely sijaishuollon aikana

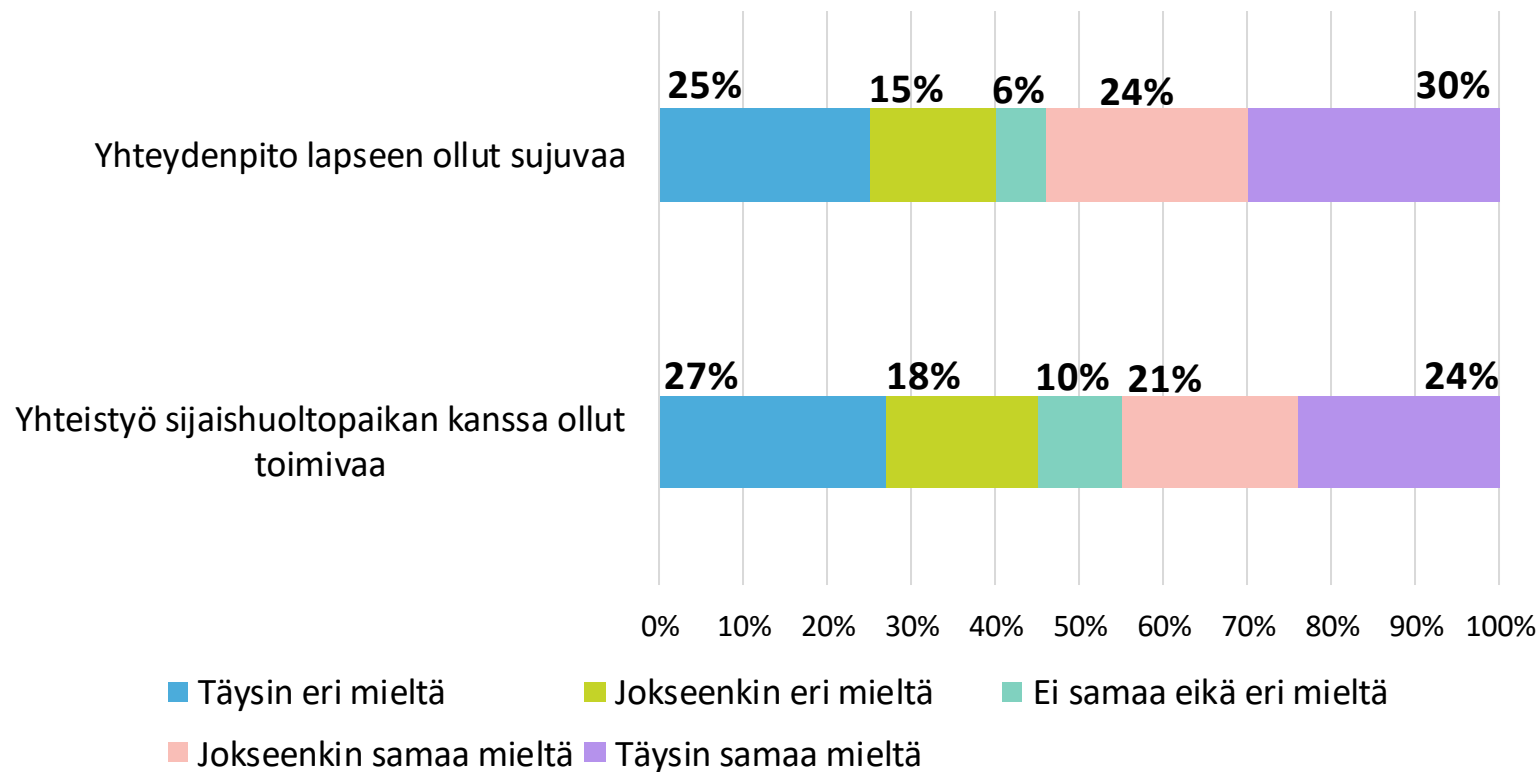
n = 153

Vanhemmuus ja vanhemmuuden tuki sijaishuollon aikana

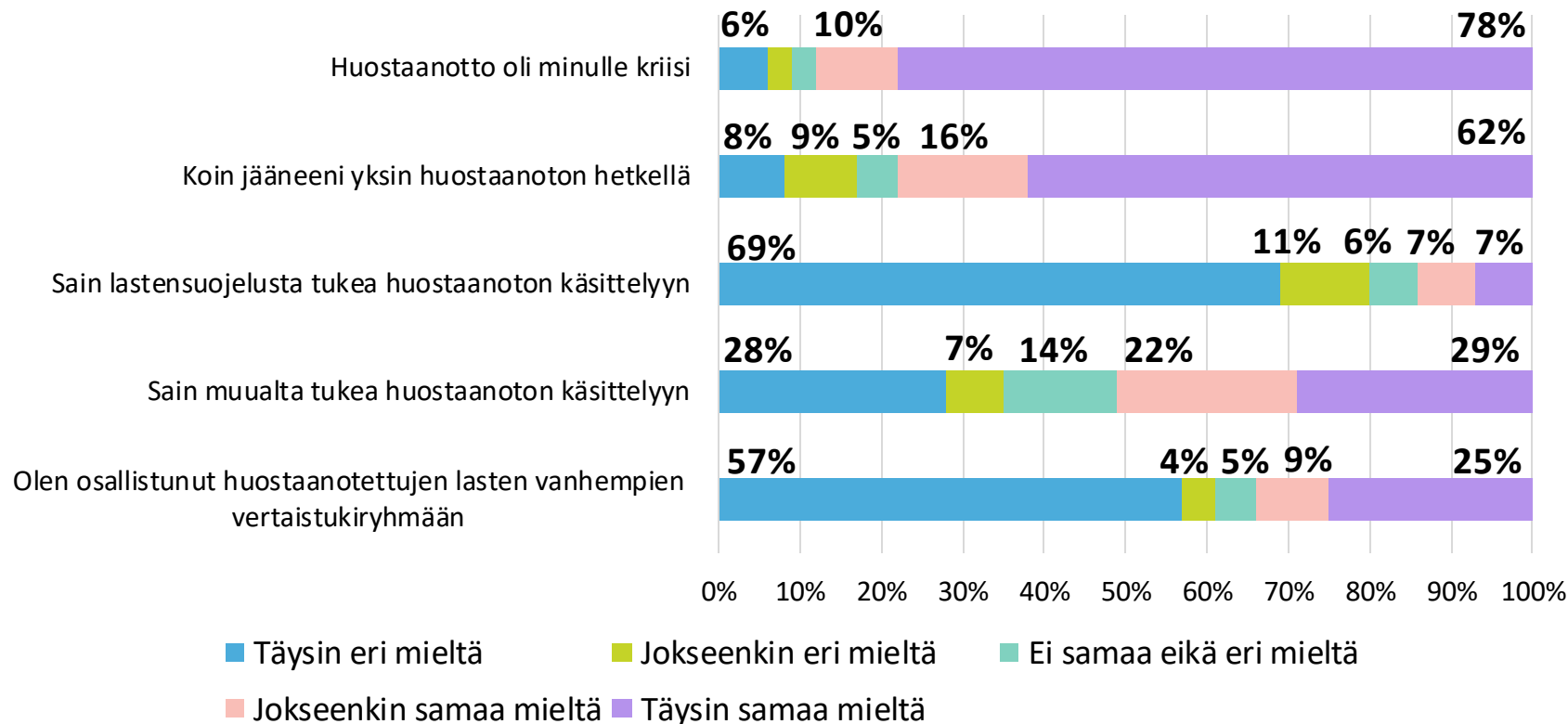
n = 153

Yhteydenpito sijaishuollon aikana

n = 153

Huostaanoton käsittely ja tuki

Vanhempien saama tuki sijaishuollon aikana

n = 124

- **54% vastaajista ei mitään/ei juuri mitään tukea**
 - Ei ole tarjottu mitään
 - On luvattu apua, mutta se ei ole käytännössä toteutunut
 - Ohjattu hakemaan tukea itse
 - Tuen sattumanvaraisuus; sosiaalityöntekijän vaihtuminen vaikuttanut tuen saantiin
 - Tuen tarve evätty sillä perusteella, että tuki kohdennetaan nyt lapseen, sijaisperheeseen tai "annetaan lapsen kotiutua"
- **Vain kaksi vastaajaa kertoi ettei halunnut ottaa vastaan mitään tukea**

Vanhempien saama tuki sijaishuollon aikana

n = 124

Tukea saaneiden tukimuodot:

- **Lastensuojelun sosiaalityön kautta annettu apu**
 - Sosiaalityöntekijän ja -ohjaajan keskustelut, perhetyö, tehostettu perhetyö
 - Tähän liittyi eniten negatiivisia kokemuksia (ei apua, ei kuunneltu, ei konkreettista apua)
- **Laitoksesta tai muusta sijaishuoltopaikasta annettu keskusteluapu**
 - Vain vähän mainintoja
 - Negatiivista ja positiivista kokemusta; erityisen positiivisena mainittiin laitoksen perheterapia, psykologin tuki ja muut erityistyöntekijän tapaamiset
 - Vanhemmat kokivat että sijaishuoltopaikat eivät halua "liian tiivistä" työskentelyä

Vanhempien saama tuki sijaishuollon aikana

n = 124

Tukea saaneiden tukimuodot:

- **Vertaistuki**
 - Voikukkia- ryhmät, Kokemuskohtaamo, Voikukkia-kahvilat, Soihtu-valmennus, muut vertaistukiryhmät ja kokemusasiantuntija-apu
 - Selkeästi positiivisin ja hyödyttävin kokemus tästä avusta; näihin sekä ohjattiin, että itse löydettiin
- **Itse hankittu muu tuki**
 - Mielenterveys- ja päihdepalvelut, työterveys, terveyskeskuksen psykiatrian poliklinikka, Kela-terapia
 - Oma lähipiiri ja ystävät
 - Muita mainintoja (yksittäisiä) esim. aikuissosiaalityö, SPR:n turvatalo
 - Näissä vanhempi itse aktiivinen avun etsijä; tämä tuki nähtiin myös merkittävänä

"En saanut tukea, minulle sanottiin että anna lapsen kiinnittyä laitokseen ja jatka omaa elämää."

"Selkeää vanhemmuustyöskentelyä ei ollut ja viiden vuoden aikana ensimmäinen vanhemman asiakassuunnitelma tehtiin vuosi ennen lasten kotiutumista. Viimeisin sosiaalityöntekijä oli onneksi aivan huippu ja antoi tukensa."

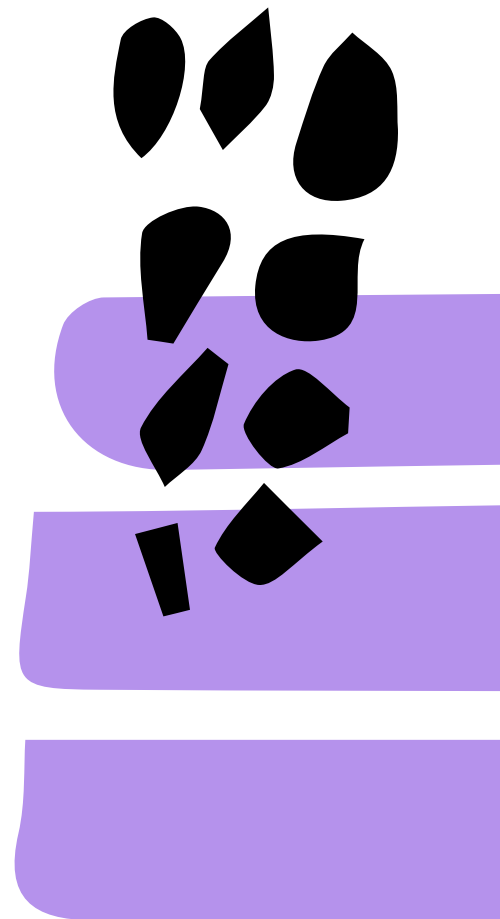
"En saanut apua enkä tukea. Minulle kerrottiin että lastensuojelu on lasta varten ja että minun täytyy etsiä itse apua jos sitä tarvitsen."

"Löysin itse netin kautta Voikukkia-ryhmän noin vuosi huostaanoton alkamisen jälkeen. Sitä ennen olin omatoimisesti hakenut apua terveysaseman psykiatriselta sairaanhoitajalta. Selkeää apua tai neuvoja en sosiaalityöntekijältä saanut. Ystävät ja läheiset olivat suuri tuki etenkin huostaanoton alkutaipaleella."

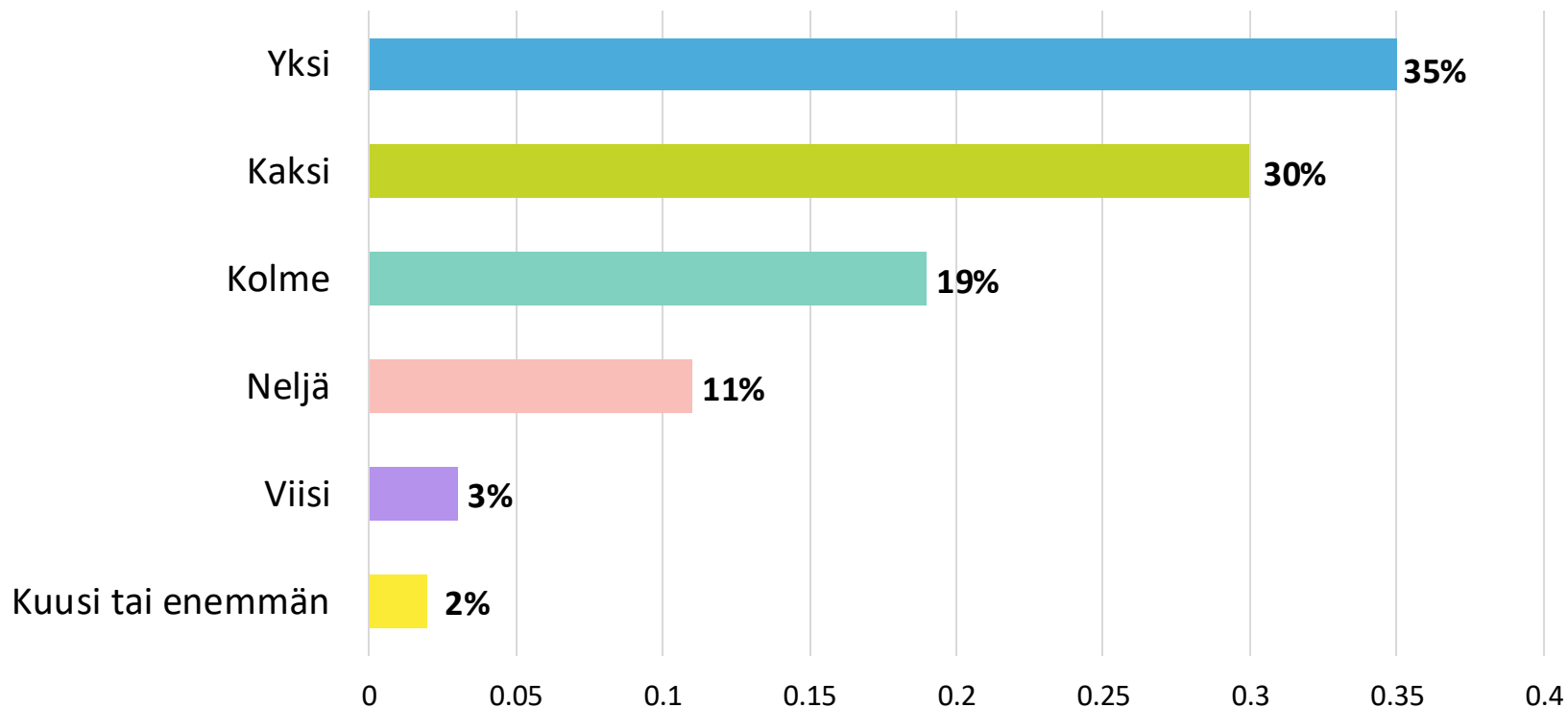

Yhteistyö sijaishuoltopaikan kanssa

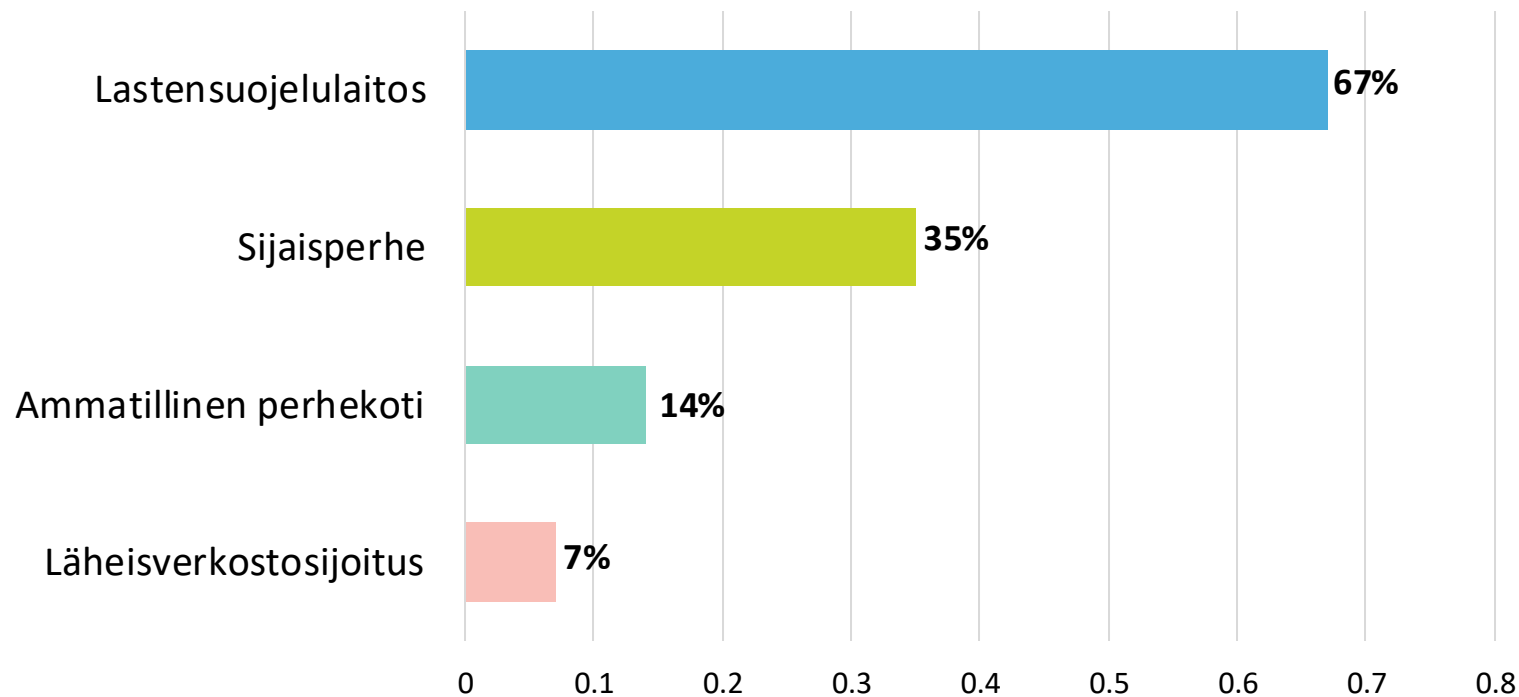
n = 153

Lapsen sijaishuoltopaikkojen lukumäärä

n = 153

Lapsen sijaishuoltopaikat

Yhteistyö sijaishuoltopaikan kanssa

n = 124

- Yhteistyö hyvin vaihtelevaa eri sijoituspaikkojen välillä
- Lapsen sijaishuoltopaikan muutokset vaikuttavat paljon yhteistyön rakentamiseen
- Osallistuva vanhempi koetaan hankalana; ”ei saa kysellä joka päivä kuulumisia”

Kokemukset laitoksista:

- Yhteistyö laitosten kanssa koetaan helpompana, kuin sijaisperheiden kanssa
- Laitosten osalta negatiivisena koettiin
 - Suuri vaihtuvuus henkilöstössä
 - Henkilöstön riittämätön osaaminen
 - Erilaiset rajoituspäätökset ja niiden koettu laittomuus sekä lapsen ”laitostuminen”
 - Moni kritisoi taloudellista näkökulmaa (voiton tavoittelua)
- Ehot ja erityistä osaamista vaatineet laitokset saivat parempia arviointeja

Yhteistyö sijaishuoltopaikan kanssa

n = 124

Kokemukset sijaisperheistä:

- Sijaisperheiden kanssa koettiin enemmän hankaluuksia
- Sukulaissijoitukset pahimmillaan hyvin toimimattomia
- Toisaalta perhehoidosta on voitu saada hyvin tukea ja apua
- Työskentelyn henkilöityminen perheissä haaste
- Yhteydenpidon ongelmat korostuivat sijaisperheissä
- Vastaanotto- ja kriisiperheistä hyviä kokemuksia; vaikuttaako näiden perheiden erilainen työorientaatio?

***"Alkuun koin yhteistyön hankalaksi. Koin kuormittavani
laitosta yhteydenotoillani. Jouduin itse selvittämään paljon
asioita ja siksi kyselin paljon. Loppua kohden tilanne parani
kun olin itsekkin jo oppinut/löytänyt kanavat saada tietoa."***

"Yhteistyö oli vaihtelevaa, työntekijöitä ehti viiden vuoden aikana olemaan yli 40 mukaan lukien sijaiset ja vaihtuvat työntekijät. Osan kanssa yhteistyö sujui ja lapset luottivat myös heihin. Osa syyllistyi lasten henkiseen ja fyysiseen pahoinpitelyyn. Nuorempien työntekijöiden kanssa oli helpompaa koska heillä ei ollut vanhakantaisia näkemyksiä ja oli ymmärrystä tunnetaitoihin ja nepsyihin."

"Ensimmäisessä paikassa kaikki yhteydenpito sujui erittäin hyvin ja tultiin hyvin toimeen keskenämme. Nykyisessä sijaisperheessä saa perjantaisin tekstiviestillä kuulumiset kuvina ja joka kerta kuvat on otettu selkä kameraan päin niin että lapsen naama ei näy."

"Ensin lapset oli isovanhemmilla jonkin aikaa mutta ne ei jaksaneet sitä arkea. Sitten kaikki lapset pääsi samaan sijaisperheeseen ja siitä olen onnellinen. Sijaisperheen vanhemmat pitää hyvää huolta mun rakkaista ja oon heille ikuisesti kiitollinen siitä kaikesta mitä he tekevät lasten eteen."

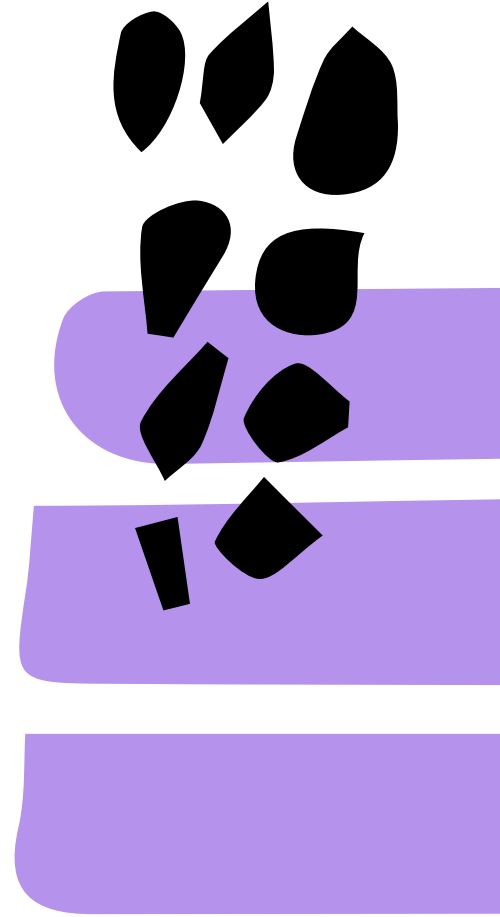
Suhde sijaishuoltopaikan kanssa lapsen kotiuduttua – viisi tasoa

n = 103

1. **En toivo minkäänlaista yhteydenpitoa** meihin, en halua kuulla heistä mitään
 - ”mahdollisimman vähän mitään yhteyttä”
2. **Lapsi saa olla halutessaan yhteydessä**, minä vanhempana en halua mitään yhteyttä
 - ”jos poika haluaisi pitää yhteyttä se olisi ok”
3. **Olisin toivonut, että yhteydenpito olisi jatkunut**, mutta näin ei käynyt
 - ”olisin halunnut, että jäävät tukiperheeksi, mutta eivät halunneet”
4. **Voidaan joskus vierailla**, moikataan, viestitään, toivotaan että yhteys ei lopu kuin seinään
 - ”kuulumisten kysymistä, tukea vanhemmuuteen edelleen”
5. **Tiivis yhteistyö edelleen** (sijasiperhe tukiperheenä, tukihenkilönä, säännöllistä yhteydenpitoa)
 - ”toivon, että pysyvät mahdollisimman paljon mukana”

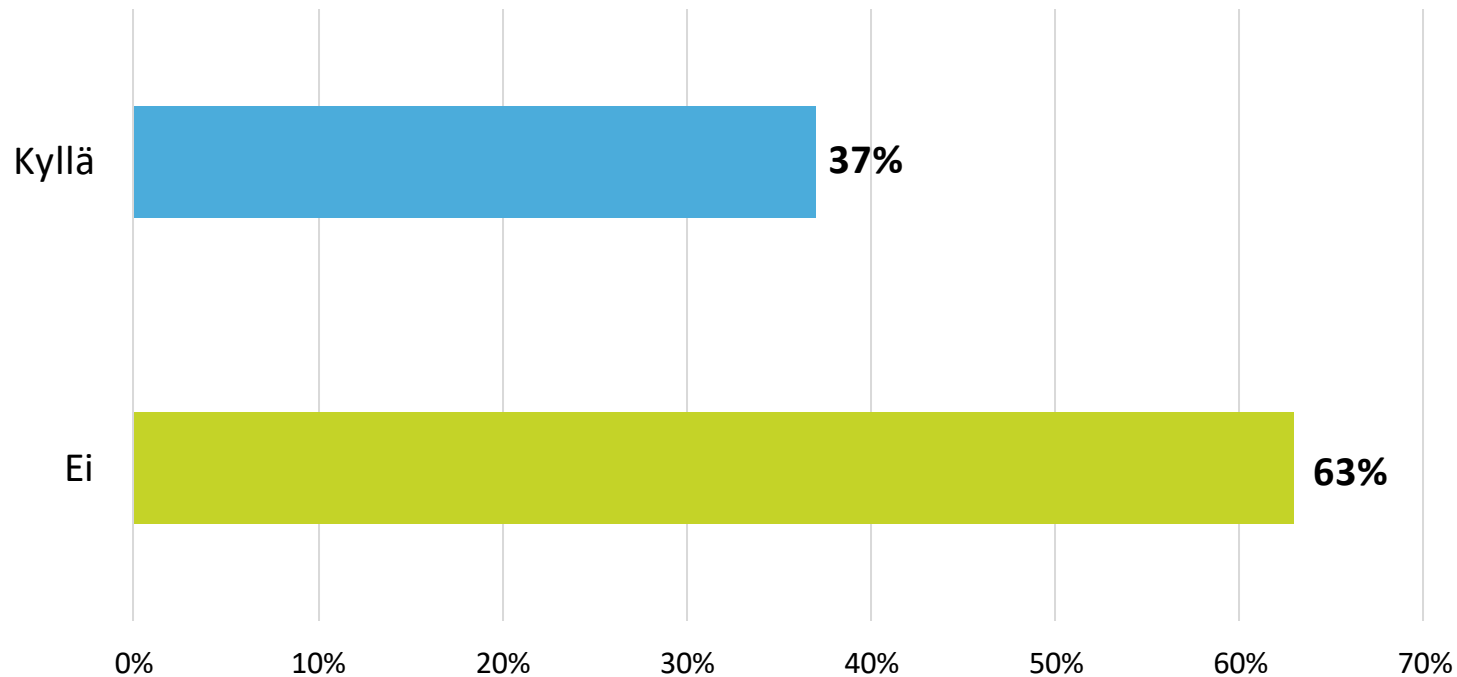

Kokemukset perheen jälleenyhdistämisestä

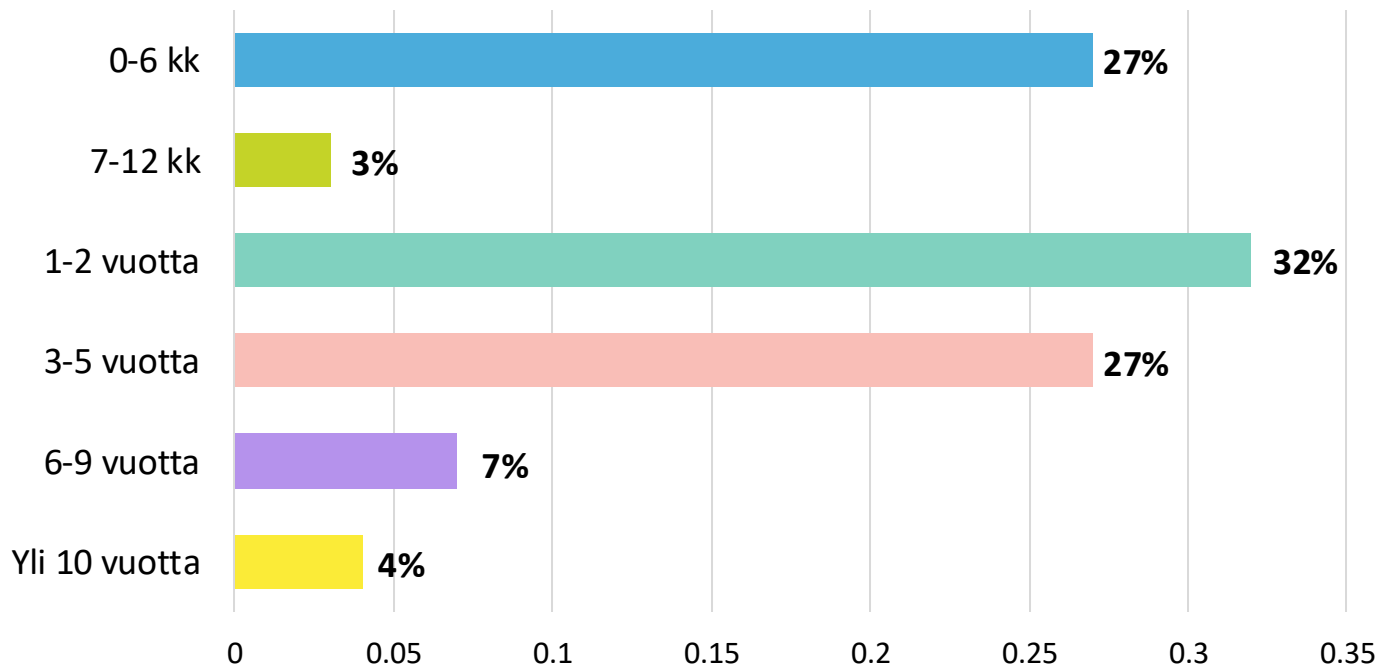
n = 153

Purettiinko huostaanotto ennen kuin lapsi täytti 18-
vuotta?

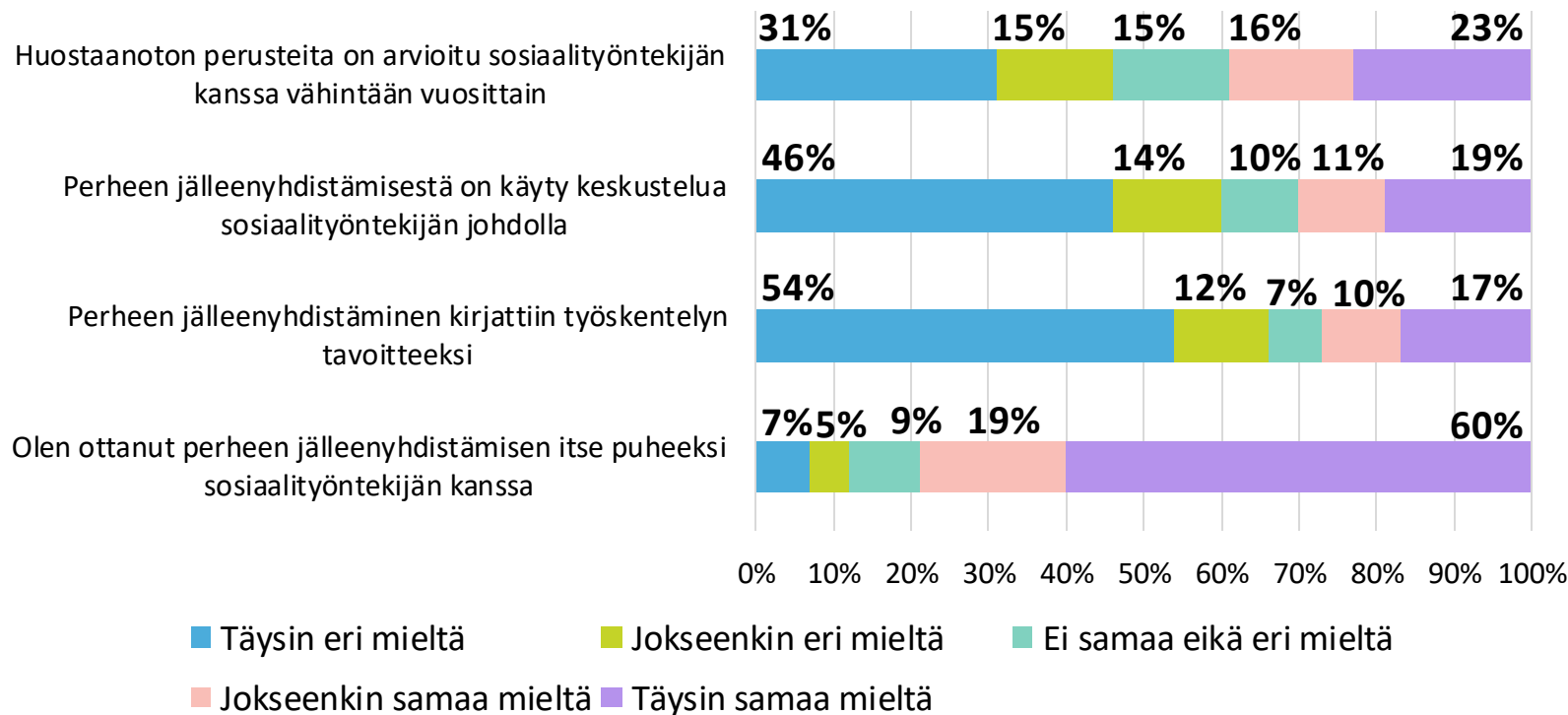
n = 56

Huostaanoton kesto (kun huostaanotto purettu ennen 18v.)

n = 153

Perheen jälleenyhdistäminen sijaishuollon aikana

Kokemukset perheen jälleenyhdistämisestä - seitsemän polkua kotiin

n = 43

- 1) **Selkeä prosessi kotiin:** Perheen jälleenyhdistäminen on ollut puheissa, tavoitteena ja myös lastensuojelu on sitä edistänyt. Prosessi kotiutumiseen on ollut olemassa ja siinä on ollut mukana tukitoimia. Prosessi on ollut yhteinen ja luonut luottamusta.
- 2) **Yllätys:** Prosessi on yllättäen keskeytetty, lopetettu tai päätös muuttunut oikeudessa. Näissä ei yleensä mitään työskentelyä tai tukea kotiin paluuseen.
- 3) **Aktiivinen vanhempi ja passiivinen lastensuojelu:** Vanhempi on aktiivisesti vaatinut kotiutusta ja myös työskennellyt itse sen mukaisesti. Lastensuojelu ei ole edistänyt tai estänyt vaan ollut passiivinen.
- 4) **Aktiivinen lapsi:** Lapsi itse ottanut asian esiin tai ollut aktiivinen prosessissa, jota vanhempi ja lastensuojelu lähteneet tukemaan.

Kokemukset perheen jälleenyhdistämisestä - seitsemän polkua kotiin

n = 43

5) Sosiaalityöntekijän vaihtuminen: Sosiaalityöntekijän vaihtuminen on yllättäen muuttanut työskentelyn suunnan kotiinpäin. Lastensuojelulla erilainen näkökulma kuin aiemmin.

6) Sijaishuoltopaikka aktiivinen: Sijaishuoltopaikka alkanut tukea kotiutuksen prosessia ja ollut aktiivinen asiassa, vaikka sosiaalityöntekijä ei ole asiaa ensisijaisesti edistänyt.

7) Sijaishuolto epäonnistui, ei muuta mahdollisuutta: Lapsi kotiutettu, koska sijaishuollossa tilanne mennyt huonompaan suuntaan eikä sijaishuollolla ole voitu vastata lapsen tarpeisiin. Lapsen on nähty voivan paremmin kotona kuin sijaishuollossa.

"Sosiaalityöntekijä vaihtui, ja hän kysyi jo ensimmäisellä palaverikerralla, että mitkä nämä huostaanoton perusteet ovat, onko niitä milloin arvioitu ja miksi ei ole. Hän oli ensimmäinen joka kysyi mitä mieltä minä olen asiasta ja kertoi minulle oikeudestani hakea huostaanoton purkua. Itse suhtauduin positiivisesti ja yllättyneesti, aiemmin minua oli lapsen vanhempana lytätty eikä kuultu juuri lainkaan."

"Olin yllättynyt, miten passiivinen lastensuojelu oli lapsen kotiin pääsyn suhteen. Laitoksella ei ollut ilmeisesti lainkaan kokemusta asiasta ja olivat aika vastahakoisia sen edistämisessä. Pitkän aikaa yritin kysyä, onko huostaanoton edellytyksiä enää olemassa ja mitä pitäisi tapahtua, jotta kotiutuminen edistyisi. Lapsi toivoi myös itse kotiutusta."

"Sekä minä että laitoksen ohjaajat olivat sitä mieltä, että huostaanotolle ei ole enää perusteita ja se otettiin puheeksi sosiaalityöntekijän kanssa. Kaikki suhtautuivat asiaan positiivisesti."

Kokemukset kotiutusvaiheen aikaisesta tuesta

n = 41

1) Riittävä ja hyvä tuki (41%)

- Potkuri-palvelu, kotilomien pidentäminen, keskusteluapua ja tukea vuorovaikutukseen, tehostettu perhetyö, perhetyö, jälkihuolto, perhe-elämän kartoitus, avustaja, perheterapia, toimintaterapia, sosiaalityöntekijä, tukiperhe, avoperhekuntoutus

2) Ei mitään tukea prosessiin, ei tapaamisia (34%)

3) Minimituki

- Kotikäynti tai muutama tapaaminen

4) Luvattu, mutta toteutumaton tuki

- Tukea toivottiin, mutta sitä ei saatu tai annettu

5) Tukea ei haluttu

- Muutama vastaaja ei halunnut itse mitään tukea tai nuori ei suostunut ottamaan mitään tukea vastaan kun oli päässyt kotiin

"Kotiutuminen tehtiin pikkuhiljaa lasta myötäillen ja luonapitoja pidentäen. Lapsi sopeutui todella hyvin uuteen tilanteeseen eikä ollut hankaluuksia. Lopulta lapsi aloitti alasteen äidin luota ja huostaanotto purettiin. Saimme tukea sosiaalityöntekijältä, vahvistusta äidin äitiyteen ja äidin ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen. Keskusteluavusta oli suuri apu."

"Kotiutus alkoi kokouksesta, jossa samalla ilmoitettiin, että lapsi voi pakata tavarat ja pääsee kotiin. Yhden kerran työntekijät kävi kotona ja samalla päätettiin ettei työtä tarvita."

Kokemukset silloin, kun perheen jälleenyhdistämistä ei ole tehty vanhemman toiveesta huolimatta

n = 56

1) Lastensuojelun passiivinen kielteisyyys

- Todettu, että asia ei ole ajankohtainen
- Ei ole annettu mitään perusteluita tai tehty (kielteistä) päätöstä vaikka sitä olisi pyydetty
- Asiaa ei ole otettu puheeksi, sitä vältellään
- Ei ole asetettu selkeitä tavoitteita siitä, mitä pitäisi tapahtua jotta lapsi voisi kotiutua

2) Lastensuojelun aktiivinen kielteisyyys

- On annettu jatkuvasti uusia ehtoja kotiutumiselle
- Sijaishuoltopaikka vastustanut ja tämä vaikuttanut työskentelyn suuntaan
- Sanottu että lapsi ei tule koskaan kotiutumaan
- Vedottu vanhemman ja lapsen etäiseen suhteeseen

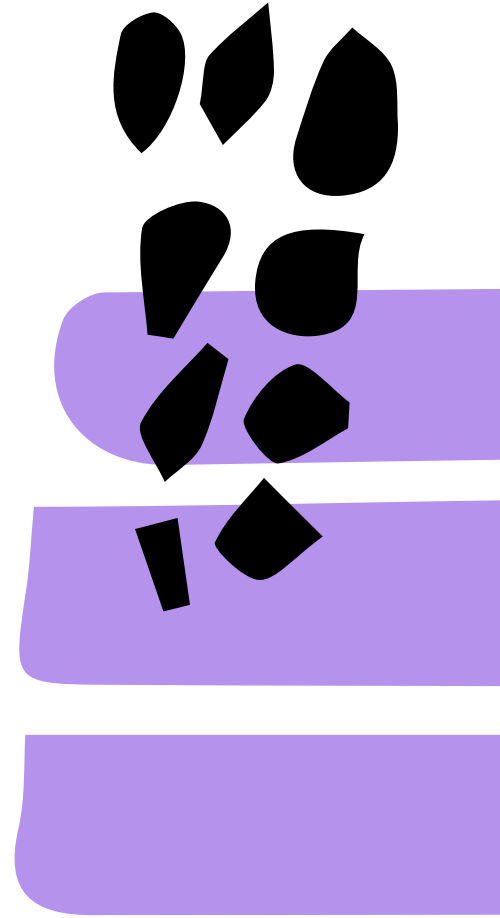
Kokemukset silloin, kun perheen jälleenyhdistämistä ei ole tehty vanhemman toiveesta huolimatta

n = 56

3) Muut tekijät

- Vanhemman ongelmat/tilanne esteenä
- Lapsen ongelmat/tilanne esteenä
- Lapsi ei ole halunnut kotiin

Johtopäätökset

Sijaishuollon suunnitelmallinen työskentely kohti perheen jälleenyhdistämistä

- 1) **Selkeät ja konkreettiset tavoitteet** alusta alkaen; vanhemman asiakassuunnitelma
- 2) **Sosiaalityöntekijän velvollisuus** perheen jälleenyhdistämisen selvittämisessä ja aktiivinen rooli huostaanoton edellytysten seurannassa; työorientaation muutos
- 3) **Vanhemman ja lapsen välisen suhteen** tukeminen ja mahdollistaminen; lapsen oikeus läheisiin ihmissuhteisiin+edellytys lapsen kotiutumiselle
- 4) **Vanhempien psykososiaalisen tuen tarve** huostaanoton käsittelyssä ja sijaishuollon aikana; vertaistuen merkitys
- 5) **Kotiutuminen suunnitelmallisena**, vaiheittaisena, koko perhettä tukevana työskentelynä
- 6) **Sijaishuollon yhdenmukaiset ja tasalaatuiset prosessit**; sijaishuollon käypä hoito;